

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

«Пиалан АВА улам»

Фотом еш архив гыч налме.

27 ноябрь –
Аван кечыже.

Икшыве шочмыж деч ик кече ончыч Юмылан öрын ойлен:

– Мый моткоч лüдам. Ты тüняште мом ышташ кüлмö нерген йöршын ом пале.

Юмо вашештен:

– Мый тыланет суксым пöлеклем. Тудо эре пеленет лиеш. Түрлö зиян деч ара-лаш тüналеш.

– Суксемян лүмжö кузе?

– Тый тудым «ава» манаш тüналат.

Ава-влак, чынжымак, суксо семян аралыше, поро кумылан, шыма, ныжылге, икшы-вышт верч тул-вуд вошт лекташ ямде улыт. Лач тыгаяк Марий Турек район Арбор кундемысе Лоп ял гыч А.А.Григорьева (снимкыште – икшывыж-влак дене пырля). Анжелика Алексеевна Карлыган тüвыра пöртыштö художественный вуйлатышылан пашам ышта. «Зардон» одо калык фольклор ансамбльышке коштеш. Усталык шüлышан паша шагал огыл жапым налеш гынат, йöратыме ешыж пелен лияш тырша.

А.Григорьева – кум шочшан ава. Кугуракше, Анжелина, Марий кугыжаныш университетыште тунемеш. Максим Карлыган школын визымше классыштыже шинчымашым пога. Спортлан шüман, футбол дене талын модеш. Арбор стадион тудын кокымшо пöртшö гай. Аваж дене пырля «Зардон» ансамбльыш

коштеш. Куд ияш Матвей Арбор йочасадыш куанен вашка. Пластилин гыч түрлö геройым ненчаш, легом погаш кумылан.

– Ава икшывыжым умылен моштышаш, энгертыш лийшаш. Йöратымашыже да поро ончалтышыж дене нуным куандарышаш. Йоча таза, кумылжо сай гын, авалан эн кугу пиал. Пелашем Вячеслав Борисовичлан, üдырем ден эргым-влак-лан мыланем кажне кечын пиалым пöлеклымыштлан тауштем, – оила Анжелика Алексеевна.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

ПОДПИСКЕ

«Ямде лий»
газетлан
подпискым почтышто
ышташ лиеш.

Тыгак podpiska.pochta.ru сай-
тыште але «Почта России»
мобильный приложений гоч.
Ак – 403 тенгеат 32 ыр.

Рекламе.

Индекс – П4696.

«Эр вийлан» – 30 ий

Марий Эл Республикысе йоча да подростко-влакын ушемышт 26 ноябрьште шке лүмгечыжым палемда. 30 ий жапыште могай гына паша шукталтын огыл. Мый У Торъял район Токтарсола школын тумырзыжө-влак дене кугешнем. Нуно районышто эртаралтше пайремлаште эн ончылно лийыныт. Мыняр лидерым куштенна?! Районысо «Альтаир» йоча ушемын вуйлатышыже Л.А.Бояринован да Йоча усталык пöрт вуйлатыше З.А.Хлебован тыршы-

мыштлан көра кажне тылзын икшыве-шамычым туныктенна. Йоча-влак шонгыен-шамычлан полшаш, шарныктыш воктене арулыкым эскераш, ял еда сводный отрядым чумыраш, финнугор лагерьште канаш, «Мыйын еш архивем» конкурслан ямдылалташ да шуко молым ышташ кунар чот йöратеныт! Сборжым могай кугу куан дене вученна. «Эр вий» ушемын кум түрлө түсан галстукшак кумылым нöлтен, у пашалан кумылан ден.

Пайрем дене саламлем! Йоча-влак чулым, ушан, поро лийышт, Шочмо элым йöратышт да пагалышт.

З.В.НЕБОГАТИКОВА.

«Ямде лий» газетын ончысо тийн редакторжо, Марий Эл Республикын сулло журналистше

Лидия Васильевна СЕМЕЧОВАМ 60 ийым телмыж дене шокшын саламлена. Пенгыде тазалыкым, кужу ймырым, еш пилым тыланена. Ийм-чонда ласкалык дене темже, вуй йлбалныда яндар канде кава гына шыргыжше, сынымут пашада тийвыргö лектышан лийже.

«Ямде лий» газет редакцийын пашаенже-влак.

Саламлена!

Мыскара ўмырым шуя

18 ноябрьште Йошкар-Олаште Самырык-влакын полатыштышт «Марий КВН» республикысе фестиваль эртаралтын. Конкурсыш куд команде ушнен. Шернур районын «Нурвел» командыжат (**снимкыште**) мастарлыкшым ончыктен. Мыйым капитанлан ойыренят. Мемнан коклаште 1-ше номеран Шернур школын тунемшыже-влак, туныктышо ден мер пашаен-шамыч лийыныт. Шкена ден палдарымашнам, мыскаранам шочмо районын брендше-влак, кумдан палыме енге-шамыч дене кылденна. Кумшо верым сенен налынна. Мый «Эн ўшанче капитан» тагасыште ойыртемалтынам. «Мыскара ўмырым шуя», – манят. Йолташ-влак, воштылза!

Дмитрий ВЕДЕНЬКИН.

Фотом еш архив гыч налме.

Российысе увер

«Узнай Россию.

Предприниматели-земляки» всероссийский конкурс
30 декабрь марте ушнаш лиеш. Тидлан шочмо кундемын амалкалчыже нерген шымлыме пашам возыман. Вич направлений темлапаш. Тўрыс увер – glory-gallery.ru сайтыште.

Кумылан кажне ег энергийым аралыме дене **III всероссийский диктанташ** ушнен кертеш. Шинчымашым energydict.ru сайтыште онлайн-форматыште **10 декабрь марте** тергаш лиеш.

Ўдыр-рвезе-влак, 1940-1950-ше ийласыла койшо ёлко модышым еш дене ыштыза. Фотом войзен, **«Йўштö Кугызан мастерскойжо»** всероссийский конкурсш ушныза. Тўрыс уверым victorymuseum.ru сайтыште ончыза.

Марий Элысе увер

Морко посёлкысо йоча книгагудо «Золотая полка» всероссийский конкурсш «**Лучший модельный фонд детской (специализированной) библиотеки**» тагасыштыже кокымшо верым сенен налын.

Марий Йўштö Кугыза Шернур район Кукнур селаште верланыше илемшыкыже унала ўжеш. Тений тушко **«Пушкин карте»** программе дене пайдаланен пураш лиеш.

Республикысе марий тўвыра рўдер **22 декабрьште** Республикысе курчак театрыште **«Весела У ий пайремым»** эртарат. Тушко «У ий дене!» этнооткрытке, «У ий саламлымаш», «Йўштö Кугызалан серыш» конкурслаште сенгыше да тунеммаште, мер пашаште усталыкышт дене ойырте-малтше **6-15 ияш** ўдыр-рвезе-влак погынат.

29 ноябрьште Сотнур школан — 185 ий.

Историй гыч

1837 ийыште Волжский район Сотнур селаште кок классан церковно-приходской школым почыныт. Кок ий гыч 15 рвезе школым тунем пытарен. 1895 ийыште ўдыр-шамычлан тунемаш йон пуалтын. 1910-1913-шо ийлаште школышто марий сылнымутын классикше С.Чавайн, серызе-влак И.Борисов, П.Григорьев (Эмяш) пашам ыштеныт. 1927 ийыште школым шымияшыш савыреныт, а 1936 ийыште — кыдалашыш. 1980 ийыште 624 веран кок пачашан у школым чоненыт. Кызыт туныктышо да тунемше коллективым З.Павлова вуйлата.

Таум ойлем

Икымше класс, икымше йынгыр, икымше туныктышо — тиде пагытым ўмыр мучко шарнаш тўналам. Мыйын икымше туныктышем — Надежда Васильевна Николаева. Тудо мемнам лудаш, возаш, шотлаш туныктен, осал ден порым ойыраш полшен. Лач ава гаяк лийын. Урок-влакым онгайын, пайдалын эртарен. Мый кажне кечын школыш куанен коштынам. Туныктышем дене вашлиймашым вученам. Ныл ий жапыште шуко ум пален налынам. Тау, туныктышем.

Алёна ЧАПИШЕВА.

Ончылгоч ямдылалтына

Руш йылме урокышко поснак куанен коштам. Тудым Дина Владимировна туныкта. Туныктышына поро кумылан, шыма, улылышо. У темым эртымеке, шинчымашнам тўрлў упражнений дене пентгыдемдена. Мый диктантым возаш йоратем. Руш йылме дене ончыкыжым кугыжаныш экзаменым кучаш тўналына, садлан ончылгоч сайын ямдылалтына.

Виолетта ЧИРКОВА.
Йошкар-Ола, Национальный сымыктыш гимназий.

Керек-могай мастарын эн уста туныктышыжо уло. Тиде илыш. Тлугай мурызо гына жап дене тўр ошкыл кертеш, кў еным туныктен, шкежат илыш деч тунемаш намыслан ок шотло.

В.КОЛУМБ.

Школышто тоштеры 2005 ийыште почмо. Тушто тўрлў пўлка уло. Тоштерым ИКН предметым туныктышо Н.В.Александрова вуйлата. «Музейное дело» кружокым вўда.

Кудымшо классыште тунемше-влак шымлыме пашам ыштат, проектым возат, стендым сўрастарат, тўрлў конкурсышко ушнат, сенгыше-влак радамаш лектыт. Тоштер да кружок йочам шочмо верым йораташ, тукумвожым пален кущкаш кумьландат.

Таня КУВШИНОВА.

Снимкыште: 6-шо классыште тунемше-влак кундемем шымлат.

Шарныктыш вер

Фотом-школ архиве гыч налме.

Тўн польш

Урокышто налме шинчымаш — тиде икте. Уш-акылым ешартыш шинчымаш дене пойдаренак шогыман. Тидым йоча шке гыч ыштышаш. Коклан ача-ава-влакат полшен кертыт. Мутлан, мыйын ачам йоча-шамычлан лўмын савыктыме «Иллюстрированная энциклопедия для детей» книгам Моско ола гыч почто дене кондыктен. Шым теме почеш шым тўрлў книга! Ача-ава-влак, икшывыланда тыгай пўлекым ыштеда гын, пеш сай лиеш ыле. Шоналтыза, книга уто ок лий!

Даша СОШИНА.

Морко, Купсола.

Праваштым сўретленыт

Фотом рўдерын архивше гыч налме.

Йоча-влаклан права шотышто польшым пуймо всероссийский кече вашеш Морко посёлкысо социал реабилитаций рўдерыште «Я рисую свои права» сўрет конкурсым эртаренна (снимкыште). Икшыве-шамычлан правашт нерген каласкалымеке, пеш мотор паша-влак шочыныт. Сўретлам ончырыш чумырымо. Вара ўдыр-рвезе-шамыч сўретышт дене палдареныт.

Н.НИКИТИНА.

«Тошқалтыш» дене - кўшкө

Даша Картузова (снимкыште) Волжский район Приволжский школын 9-ше классыштыже тунемеш. «ВКонтакте» соцкылыште ўдырын чолгалыкшым эскерен шогем. Школьник-влакын россияйсе толкыныштын енге тўрлө вере мастарлыкшым терга, сенымашыжат ятыр. Тудын дене тендамат палымым ыштем.

Изи ошкыл – кугу сенымаш

зак-влакын «Клинок» военно-патриотический клубыштын чолга енге.

– Школьник-влакын россияйсе толкынышт мемнам, самырык-влакым, чонным почын пашам ышташ туныкта. Ме тошқалтыш дене кўзымө семын, изи ошкылым ыштен, сенымашыш шуына да ончыко ўшанлын каена, – ойла Даша.

Е.ИВАНОВА.

Фотом еш архив гыч налме.

– Школьник-влакын россияйсе толкынышт нерген тўналтыш класслаште тунеммем годымак шуко колынам. Визымше классыш куснымеке, школысо «Ступени» ушемыш пуртеныт. Тудым Лидия Васильевна Картузова вуйлата. Ончыч кугурак-влакын пашаштым онченам. Кызит шежеат ушнем, – ойла Даша.

«Ступени» ушемын ўдыр-рвезыже-влак «Бабушки, будьте бдительны!», «Вам, любимые!», «Добрые блинчики», «Чудо для каждого»

да шуко моло акцийым эртареныт. Изинек эмганен кушшо йоча-влакым пайремыш чумырат. Илалше-шамыч дек кажне арнян полшаш коштыт. Даша чолгалыкше дене пашалан кумыланга, примерым ончыкта. Республикысе йоча да самырык-влакын усталык полатыштышт волонтер курсым эртен. «Мы – внуки Победы» всероссийский конкурсышто да моло вере сенышыш лектын. Яра жапыште спорт дене кылым куча, проектым воза, видеоролик-влакым ямдыла. Ка-

Конкурс

8-18 ияш ўдыр-рвезе-влак, кок-куд еган командым чумырен, туныктышдан вуйлатыме почеш **«Школьный музей-2022»** всероссийский проектышке ушныза. Тудым Школьник-влакын россияйсе толкынышт эртарат. Кок тагас уло: «Создание школьного музея» да «Преобразование школьного музея». Пашам **16 декабрь марте** колтыман. Икымше йыжыгыште сенгыше командым кокымшыш кусарат. Нуно проектым возаш тўналыт. Тўрыс увер – **рдш.рф** сайтыште.

Поро пашам ыштена

Школьник-влакын россияйсе толкынышкышт кодшо ийын ушненам. Школысо «Вместе» волонтер отрядын енге улам. Тушто ме пашам тўшкан ыштена. Илалше ен-влаклан полшена, школ кумдыкышто арулыкым эскерена. Кугурак класслаште тунемше-шамычым ончен, мыят поро пашам ышташ кумылангынам. «Поро паша илаш полша», – маныт калыкыште. Мый тидлан ўшанем.

Аня ВИНОГорова.

Звенигово, Шолэнгер.

Тўвыргө лектыш куандарен

8-21 ноябрьште «Смена» всероссийский йоча рўдерыште «В объективе РДШ» смене пашам ыштен. Тушто лияш мыланемат пиал шыргыжалын (снимкыште – покшелне). Кажне кечетўвыргөлектышдене куандарен. Графике дизайн, флористике, керамике, театр уста-

лык да моло паша нерген пален налынна. Спортлан жапым ойыренна. Волейбол, баскетбол дене модынна, тагасымашлаште вийнам тергенна. Тыгак тўрлө экскурсийыш коштынна, лўмлө ен-влак дене палыме лийынна. Журналист, вўдышö Наталья Рыжкова дене пайдале да онгай вашлиймаш ушонымаш-влакым шочыктен. Нўлталтше кумыл, поро шарнымаш кужу жап пеленем лийыт.

Наталья ИСМАКОВА.

Йошкар-Ола, 29-ше номеран школ.

Йолташ үдър гай

Ава – тўняште эн лишыл айдеме. Тудын дене ме йолташ үдър гай улына. Икте-весына деч нимом огына шылте. Чоныштем шўлык озалана гын, аваем вигак шижеш. Тунамак полыш кидым шуялташ вашка. Кастене носким пырля пидына. Авам моторын мура. Сценыште мастарлыкшым чўчкыдын ончыкта. Мый тудым ончен куанем.

Ольга ЛЕБЕДЕВА.

Волжский, Сотнур.

Суртнам волгалтара

Йоратыме аваем ик фабрикыште мастерлан ышта. Тудо пеледыш гай мотор да моткоч весела. Шинчаже, порылыкшо кавасе шўдырла суртнам волгалтарат. Авамлан кўмыж-совлам муш-каш, пўрткўргым эрыкташ пол-шем. Лишыл егемым кертмем семын кандараш тыршем. Кужу ўмыран лий, авай!

Аня ЕРМОЛАЕВА.

Советский, Ронго.

Снимкыште: еш дене пырля.

Фотом еш архив гыч налме.

Эн шерге

Ава кумыл мамык гае,
Тудын мутшо шўртньо гае.
Аваемже икте веле,
Поро, ныжылге, эн сае.

Йоратем, авай, мый тыйым,
Пайремет ден саламлем.
Тый ит шотло

йўршын ийым,
Лий таза да пиалан.

Ксения ИВАНОВА.
Морко, Коркатово.

Тамлын сийла

Авамын лўмжў – Надя. Тудо Весшўргў ялеш шочын-кушкын да пиалжым тыштак муын. Авам эн поро да сай. Тамле кочкыш дене кажне кечын сийла. Тудын кўэштме подкогылым, перемечым кочкын шерет ок тем. Мый авамын пашажым куштылемдем, сурт сомы-лым ышташ полшем. Кастене кутырен шинчаш йоратена.

Виктория АКТЕРШЕВА.
Морко район.

Пырля полшена

Авана «Акашево» чыве фабрикыште пашам ышта. Мый палем, тудо паша гыч ноен толеш, сандене акам, шольым дене пырля сурт сомылкам тўрлаташ эре полшена. Акам кўварым мушкеш, шольым пуракым ўштеш, мый пеледышыш вўдым шавем. Кастене пырля канаш йоратена.

Кристина БЕРЕЗИНА.

**Параньга,
Матародо.**

Мастар кид

Сўретым ончен, аваланда пўлекым ямдылыза.

Ош тїням пўлеклен

Аваемын лўмжў – Татьяна. Тудо поро, ныжылге. Авам дене пырля уремышке яндар южым шўлалташ лектына, сурт сомылкам ыштена. Тудо кажне эрдене мыйым шко-лышко ужата. Кастене «визытан» ден «нылытан» отметкем-влак дене куандараш тыршем. Авай, тау ош тўням пўлеклыметлан

Костя ШЕХУРДИН.
Шернур, Кукнур.

Фотом школ архив гыч налме.

Рушарнян Аван кечыжым пайремлаш тўналына. Эн поро, эн шыма, эн мотор, эн лишыл егна-влаклан класс вуйлатышына Л.А.Птицына дене пырля пеледышан аппликацийым ямдыленна (снимкыште). Пайрем кечын, ме нунылан кучыктена. Авана-шамыч, таза, пиалан, кужу ўмыран лийза. Ме тендам йоратена.

1-ше классыште тунемше-влак.
Звенигово, Эсмекпляк.

Россий Федерацийысе цифровой вянгмаш, связь да массо-вый коммуникаций министрствын окса польшыж дене лўкмо.

Таза пўй – мотор шыргыжмаш

«Шыргыжалза! Чыла пўйдам ончыктен шыргыжалза», – фотограф-влак чўчкыдын тыге ойлат. А тендан чыла пўйда таза! Пўй жап деч ончыч ынже пыте манын, мом палыман! Озан олаште йоча стоматологлан ыштыше **Ж.Г.СТЕПАНОВА** (снимкыште) вашмутым пуа.

– Те пўйым эмлыме шотышто чыла паледа. Каласыза, пўй врач дене ик ийыште мыняр гана лийман?

– Кугыен-влаклан пел ийыште – ик гана. А икшывыдам, пагалыме ача-ава-шамыч, кум тылзылан ик гана ончыктыманак.

– Пўй огеш коршто гынат, стоматолог дек кайыман мо?

– Туге, ме тергена, эскерена – тидыже профилактике осмотр маналтеш. Ала йочан кариес вянеш, ала умша көргыштыжө вес чер палдырна, вет ача-ава тидым ужын огыт шукто.

– Каласыза, пўй таза лийже да ынже пыте манын, мом кочман?

– Кызытсе жапыште кочкыш эн тўнлан шотлалтеш. Фруктым, тўрлө пакчасаскам, шылым, колым, пўкшышым кочман. Шоколадым, кампеткым утыжым кочман огыл. Кофе ден тамак пўйын эмальжым пытарат, тыге пўй шемемеш да моторын ок кой. Пўйым мўнгыштө ошемдаш огеш лий, стоматологийыш кайыман. Кочмо деч вара пўй коклаште «шылын кодшо» кочкышым мушкын колтыман, садлан умшам вўд дене шўалтыман.

– Йоча-влаклан пўйым эрыктыме щёткым кузе ойраш?

– Пўй сайын аралалтше манын, тудым щётко да пасте дене кечыште кок гана эрыктыман – эрдене да кастане. Кажнын шке щёткыжо лийшаш. Тудым ийгот-

Жанна Геннадьевна изинек врач лияш шонен, но медициныште могай специальность-влак улмым тунам пален огыл. Йоча-влак дене модаш пеш йоратен. Очыни, тидыжак тудлан шўкалтыш лийын. Морко район Шенше школышто 8-ше классым тунем пытарымек, умбакыже Коркатово лицейын биологий да химий классыштыже шинчымашым налын. Вара Озан олесе кугыжаныш медицине университетыш тунемаш пурен. «Йоча стоматологий» специальность дене ординатурым пытарен. Тунеммыж годымак ойырен налме специальность дене пашам ыштен.

лан келшышын ойырен налман. Изи ньога-влаклан пушкыдо, а кугурак-шамычлан пенгыдрак лийшаш. Пўй коклам эрыкташ лўмын шўртым ужалат, ирригатор прибор дене пайдаланаш гын, эшеат сай. Эше кызыт ужалымаште монопучковый щётко уло. Пўй-влак коклаште виш уло але йоча брекетым чия гын, тудым кучылташ темлена. Пасте дене эрыктымек, кугурак ийготан ўдыр-рвезе-влак умша көргым ополаскиватель дене шўалтен кертыт.

– Пўйым эрыктыме пасте могай лийшаш?

– Мемнан республикысе ятыр районышто йўмө вўдыштө фтор огеш сите, сандене пастым шукырак фтор улманым налман. Изи ийготан-шамычлан тутло таман пастым лўмын луктыт. Вет изи йоча, пўйжым эрыктымеке, пастым шўвалын ок мошто, а южгунамже тудым кочкынат колта.

– Жанна Геннадьевна, ош халатан врачым ужмеке,

изи йоча-влак вигак шортаташ тўналыт. Те нуным кузе лыпландаредат?

– Кажне йоча дене тўрлө семын мутланена. Изи-шамычлан кабинетым ончыктена, пўйым эмлыме арвер-влак нерген умылтарена. Шукыжо ача-ава-влак деч шога. Мемнан дек толмо деч ончыч стоматолог нерген мультфильмым пырля ончат гын, пеш сай. Южгунам мурашат, йомакым ойлашат логалеш.

– Ача-авалан могай темлымашда?

– Мемнан деке ик ияш йоча-влакымат шаланаш тўналше пўй дене кондат. Ача-ава-шамычлан каласынем: пўйын лектын вочмыжым вучыман огыл, эмлыман. Уке гын варажым йочадан пўйжө-влак шўрын кушкын кертыт. Йочан пўйым эрыкташ тунеммыж марте пырля эрыктыза. Кажне гана кочмо деч вара умшам шўалташ туныктыза.

Н.ТОКТАРОВА.

фотом еш архив гыч налме.

6 Пўйлан пайдале кочкышым шола могырыш чумырыза, энгекым кондышым – пурлашке.

Пўйым чын мушса.

Шыже каникул жапыште Санкт-Петербургыш миенна. Мотор, кугу ола йўр дене вашлие гынат, түрлө вере лийына. Ик кечын зоопаркышке каенна. Туштыжо могай гына янлык уке?! Пире, ошмаска, тигр, рывыж, жираф да шуко моло. Тигрын илемже воктеке шогалын войзалтым (**снимкыште**). Каза, ушкар, лудо чылт ялысе семын илат. Кудывечыште коштыт, ең-влак деке лүдде лишемыт. Нунылан киндым пукшаш лишеш. Казам тамле кочкыш дене сийлышым.

Казам сийлышым

Артём ИВАНОВ.

Йошкар-Ола, 24-ше номеран школ.

Том Сойерым ужынам

Озан олесе В.И.Качалов лүмеш академический руш кугу драме театр элыштына ик эн тоштылан шотлалтеш. Тудлан – кокшүдө ий утла. Ты театрыште лияш мыланемат пиал шыргыжалын. Кугу сценыште американ серызе Марк Твенын «Том Сойер да Гекльберри Финнын приключенийже-влак» мюзиклжым ончыктеныт. Артист-шамыч модаш веле огыл, мураш-кушташат мастер улыт. Театрыш кошташ кумылемым утыр ылыжтеныт.

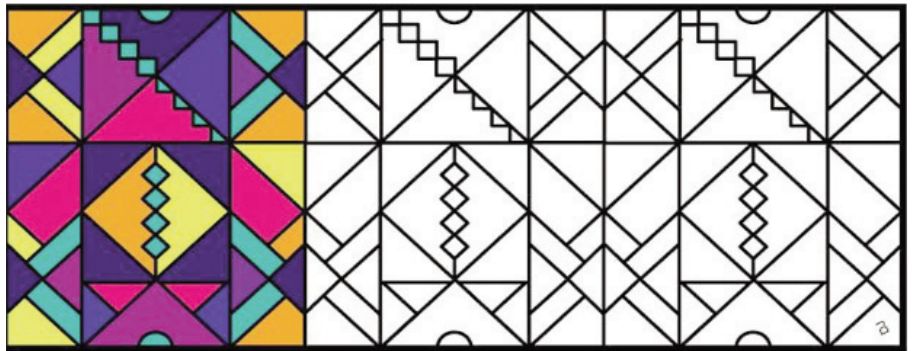
Полина АЛЕКСЕЕВА.

Морко, Коркато.

Калык пале

- ➔ Кече воктен волгалтше менге шогалеш – ояр йўштылан.
- ➔ Тылзе комдык шочеш – теммешкыже, йўштө лишеш.
- ➔ Кўдырчө теле тўналтыште кўдырта гын, теле йўштө лишеш.

Сүретым чиялтыза. Пүчкын лукса, книгашкыда закладке лишеш.

ДЕКАБРЬ

М.Шкетан лүмеш Марий кугыжаныш драме театр

2 кг	18.00	ОЙ, МИЧУ!.. ОХ, ЗИНА!..	А. Мокеев	1 ш. 50 м.
4 рш	16.00	ШҮДЫРАН ТАТ	Гар Николаев	1 ш. 50 м.
7 вр	18.00	ТЕРГЫШЕ	Н. Гоголь	3 ш.
9 кг	18.00	ЙОРАТЫМАШЫН АКШЕ	В. Пектеев	1 ш.
11 рш	16.00	КИТАЙ КУВА	А. Богачева	2 ш.
18 вс	16.00	ВОЛШЕБНАЯ ЛАМПА АЛАДИНА	А. Чулин	3 ш.
29 из	18.00	У ИЙ ЙҮДЫН ЮЗО ВИЙЖЕ		6 ш.
30 кг	18.00	У ИЙ ЙҮДЫН ЮЗО ВИЙЖЕ		6 ш.

КАССЕ (8362) 78-13-78

Рекламе.

Изи озавате

«Кече гай» торт

Аван кечыжлан

- ✓ Ик пачке желатиным ик стакан вўдыш 30 минутлан лочаш шындыза.
- ✓ 250 грамм крекерым ямдылыза. Түрлө тўсан мармеладым падыштыза да варыза.
- ✓ Пеллитр ўмбалыш ик стакан сакырложашым ешарен, миксер дене лугыза.
- ✓ Лочышө желатиным шулымешкыже ырыктыза. Ўмбал дене лугыза да крекерым варыза.
- ✓ Келгашан янда кўмыж пундашыш, пищевой плёнкым пыштен, пүчкедыме ик бананым оптыза. Ўмбакше вартышым опталза да холодильникыш шындыза.
- ✓ Лукмеке, лапка кўмыжыш кумыктыза. Торт ямде.

6-шо классыште тунемше ўдыр-влак.

Кужэгер, Шўдымарий.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.ru

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республикысе культуру, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве, «Кугарня» газет» кугыжаныш унитарный казна предприятий.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскериме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо пöрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс).

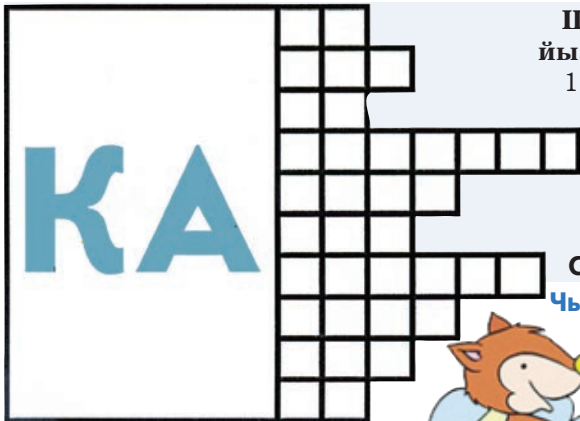

«Гномики» группыш кошшо йоча-влак.
Звенигово, Кужмарий.

«Ушанле йолташем дене»

Ева СТЕПАНОВА
ден Аня АФАНАСЬЕВА.
Морко, Кугу Шале.

Шомак-влакым марий
йылмыш чын кусарыза.

1. Небо. 2. Тыква. 3. Коза.
4. Мизинец. 5. Мотыга.
6. Галоши. 7. Падать.
8. Восемь. 9. Муха.
10. Идти.

Настя ЧЕМЕКОВА.
Советский, Орша.

Чын ужашым ойырыза.

Шотлеммут

Икыт, кокыт, кумыт –
Шотлена.
Лийына ме кумык
Чыланат.
А вара, а вара
Вийнена.
Чолгарак да чулым
Лийнена.

Нобелевский премийын икымше лауреатше,
руш серызын могай почеламутшо почеш сүретым
келыштарыме!

Вера КУВШИНОВАН сүретше.
Волжский, Сотнур.

Пример-влакым шотлыза. Числа олмеш
туштым палыза.

Өндаlesh,
өндаlesh –
ваш ок шу.

Тушто-влак

***

Мучашдыме,
тўналтышдыме – айдеме
тудым чия.

Судуку

4						1	8
		9					
		6	4	8	2		
8				2	4		
	3				5	2	
		7					
	6	5		7			
2				3			9
				1			7

Лабиринтым эртыза.

Интернетысе сүрет-влакым кучылтмо.

10	30	22	45

20	45	22	10	45	20

5	63	210	8	320	56	45